

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

Vážení členové, partneři, přátelé,

přinášíme přehled stěžejních událostí z pohledu sekretariátu sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje, z.s.p.o. (dále jen „EKSCM“) za období 5/2021 - 10/2021.

Cyrilometodějská stezka získala titul Kulturní stezka Rady Evropy

Jako první v České republice získalo sdružení EKSCM pro svůj mezinárodní projekt Cyrilometodějská stezka certifikaci Kulturní stezka Rady Evropy. Zapsala se tak do historie certifikovaných kulturních stezek rovněž jako první stezka zaměřená na slovanské kulturní dědictví. Toto jedinečné uznání, srovnatelné svým významem snad pouze se zápisem na seznam UNESCO, je velkou příležitostí pro mezinárodní kulturní turismus. O certifikaci sdružení usilovalo několik let a podařilo se to mimo jiné i díky perfektní prezentaci mezinárodního týmu před Správní radou Rozšířené parciální dohody o Kulturních stezkách Rady Evropy, sestávající ze zástupců 35 zemí připojených k této dohodě. Tým ve složení: Martina Janochová (sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje), Vania Radeva (ředitelka Bulharského kulturního institutu Bratislava) a Tatiana Mikušová (ředitelka Slovenského domu Centrope), dokázal 29. 4. 2021 v časově omezeném prostoru komisi přesvědčit o mimořádném významu daného projektu a tématu nejen pro slovanské země. Každé tři roky bude probíhat obhajoba získané certifikace. Pro její udržení vyplývají doporučení, které je nutné realizovat, jako např. rozšíření sítě členů, vytvoření nadnárodní strategie rozvoje, úpravy ve struktuře řízení stezky apod. Stálý sekretariát sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje společně se svými členy na zapracování těchto doporučení aktivně pracují. Pouze mezinárodní spolupráce a dialog mohou vést k rozvoji certifikované Cyrilometodějské stezky.

Ve Varšavě byla otevřena stálá výstava o cestě sv. Cyrila a Metoděje

Hlavním bodem oslav svátku sv. Cyrila a Metoděje 24. 5. 2021 pořádaných Bulharským kulturním institutem ve Varšavě bylo otevření výstavy „Cesta sv. Cyrila a Metoděje“, 1. část. Zahájení proběhlo pod záštitou paní Margarity Ganevové, bulharské velvyslankyně v Polsku a za přítomnosti velvyslance Republiky Severní Makedonie, Jeho Blaženosti Sabby – hlavy polské pravoslavné církve a dalších hostů (členové diplomatického sboru, starostové Varšavy a dalších polských obcí, členové akademických orgánů). Výstavu zahájila prof. Slavia Barlieva a jako stálá je vystavena v kulturním centru polské pravoslavné církve.

Stálá výstava ve Varšavě, autor: S. Barlieva

U příležitosti zápisu Cyrilometodějské stezky mezi Kulturní stezky Rady Evropy se uskutečnila číše vína

Slavnostní číše vína u příležitosti zápisu Cyrilometodějské stezky mezi certifikované Kulturní stezky Rady Evropy se uskutečnila 8. 6. 2021 ve zlínské Bat'ově vile. Zúčastnili se jí členové a partneři sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje v čele s nově zvoleným předsedou sdružení Lubomírem Traubem, současně náměstkem hejtmana Zlínského kraje. Mezi dalšími významnými hosty byli také Mons. Josef Nuzík, pomocný biskup a generální vikář olomoucké arcidiecéze, a Dr. Giorgio Franco Aletti, emeritní honorární konzul České republiky v Miláně, který v minulosti zásadním způsobem vstoupil do projektu Cyrilometodějské stezky a byl nápomocen při získávání partnerů projektu v Itálii a balkánských zemích. Se zdravicí, kterou přednesla předsedkyně výboru Zastupitelstva Zlínského kraje Alena Gajdušková, se připojil rovněž tehdejší Ministr kultury České republiky Lubomír Zaorálek.

Číše vína v Bat'ově vile ve Zlíně, autor: J. Balát.

V Boršicích byla slavnostně otevřena cyklostezka sv. Metoděje

Cyklostezka sv. Metoděje vznikla v rámci přeshraničního projektu s názvem Na kole za historií Velké Moravy podpořeného programem přeshraniční spolupráce Interreg V-A SK-CZ. Projektu se účastnily na české straně jako hlavní partner obec Boršice a projektový partner obec Zlechov a jako hlavní přeshraniční partner

slovenská obec Opatovce. Cyklostezka byla slavnostně otevřena dne 3. 7. 2021 za účasti arcibiskupa olomouckého a metropolity moravského Mons. Jana Graubnera, arcibiskupa a košického eparchu Mons. Cyrila Vasiľa S.J., velvyslance České republiky při Svatém stolci J. E. Václava Kolaji, člena Papežské rady pro jednotu křesťanů P. Jaromíra Zádrapy, hejtmana Zlínského kraje Radima Holiše, starosty Romana Bílka a dalších hostů. Právě s velvyslancem Kolajou pokračují také jednání Zlínského kraje a EKSCM o zařazení aktivit Cyrilometodějské stezky pod Předsednictví ČR Radě EU v 2. polovině r. 2022.

Malý obelisk, jedno z uměleckých děl sochaře D. I. Trubače na nové cyklostezce, foto: archiv obce Boršice.

Cyrlometodějská stezka již tradičně na cyrlometodějských a Pribinových slavnostech Nitra, milá Nitra

Začátkem července se tradičně rozběhl bohatý program Cyrlometodějských a Pribinových slavností Nitra, milá Nitra. Již 2. 7. 2021 se uskutečnila v aule Kněžského semináře sv. Gorazda v Nitre tisková konference u příležitosti udělení certifikátu Kulturní stezka Rady Evropy Cyrlometodějské stezce. Z rukou předsedy sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje Lubomíra Trauba byly členům předány pamětní listy. Poté následovala číše vína. V odpoledních hodinách se v nitrianské Synagóze promítal film o moderním putování po trasách Cyrlometodějské stezky v Česku a na Slovensku s názvem Pěšky bez hranic. Po promítání proběhla beseda s producentem filmu Petrem Hirschem. V Synagóze byly rovněž otevřeny dvě výstavy – velvyslanec Bulharské republiky na Slovensku J. E. Vasil Petkov zahájil výstavu Bulharského kulturního institutu v Bratislavě na téma ikonografie (ztvárněnou restaurátorkou a výtvarnicí Soniou Rusnok) a

písma v přízemí. V patře byla zase otevřena výstava Cyrilometodějský Velehrad o bohaté historii tohoto místa, zapůjčená Slováckým muzeem v Uherském Hradišti.

Následující den byla Cyrilometodějská stezka prezentována na stánku na pěší zóně, který sloužil také jako jedno z míst, kde účastníci tradičního putování organizovaného Nitrianským samosprávným krajem dostali razítko do poutního pasu cestou z Dražovců na Nitrianský hrad.

Informační stánek Cyrilometodějské stezky na pěší zóně Svatoplukova náměstí v Nitře, autor: M. Peterka.

Dny lidí dobré vůle opět s účastí Cyrilometodějské stezky

Po roční odmlce způsobené coronavirovou pandemií se Cyrilometodějská stezka opět prezentovala na cyrilometodějských slavnostech Dny lidí dobré vůle, které probíhaly ve dnech 4. – 5. 7. 2021 na Velehradě. S partnerským spolkem Svatá Ludmila 1100 let sdílelo sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje stánek, ze kterého si mohli účastníci národní poutě odnést zajímavé tiskoviny.

Přes sto poutníků se vydalo na putování ke cti sv. Ludmily z Velehradu na Tetín po Cyrilometodějské stezce

Putování po dálkových trasách se stává novodobým fenoménem. Tomu nasvědčuje putování z Velehradu na Tetín při příležitosti 1100. výročí smrti sv. Ludmily. Etapové putování pro veřejnost s patrony Evropy, sv. Cyrilem a

Metodějem, za patronkou Čech, začalo v červnu a skončilo na Národní svatoludmilské pouti na Tetíně 18. 9. 2021. Takřka 500 km cesty bylo rozděleno do tří etap, které poutníkům zabraly pět až osm dní. První z nich z Velehradu do Tišnova proběhla v termínu od 9. – 13. 6. Úvodní putování bylo spojeno se slavnostním zahájením na Velehradě. Další v pořadí byla cesta z Tišnova do Havlíčkova Brodu a Sázavy. Ta se konala 10. – 17. 7. 2021 a poutníci urazili rovných 200 km. Posledním úsekem byla trasa ze Sázavy do Staré Boleslavi, Levého Hradce a Tetína o délce 145 km. Putovalo se od 13. – 18. 9. 2021. Velké poděkování patří Petru Hirschovi a Tomáši Jindřichovi, kteří organizovali a vedli poutníky z Velehradu na Tetín. Doprovodné vozidlo napomohlo většímu zájmu účastníků se širokým věkovým rozpětím. Nejmladšímu poutníkovi byly 4 roky a nejstarší měl 81 let! Z celkového počtu 110 poutníků ušlo celou trasu z Velehradu na Tetín 8, z toho polovina žen. Akci uskutečnilo sdružení EKSCM ve spolupráci se spolky Ultreia a Svatá Ludmila 1100 let i díky podpoře Jihomoravského kraje, Vysočina Tourism, samospráv a farností podél trasy. Ohlédnutí za jednotlivými etapami najdete na webu: <https://www.putujmebezhranic.cz/velehrad-tetin/>.

O uskutečněném putování je plánováno povídání na výročním setkání poutníků v Praze-Kobyliších 13. 9. 2021 pořádaném spolkem Ultreia. Od 20 hodin bude následovat projekce dokumentu Pěšky bez hranic o putování po cyrilometodějských trasách za účasti tvůrců: producenta Petra Hirsche, režisérky Evy Toulové a herečky Terezy Petráškové.

Zahájení etapového putování z Velehradu na Tetín, autor: M. Peterka.

Po trase Levý Hradec – Velehrad bude možné putovat po značené cyrilometodějské trase

Poslední úsek Cyrilometodějské stezky z Levého Hradce do Vranova je ve fázi značení, které provádí Klub českých turistů prostřednictvím speciálních nálepek s logem Cyrilometodějské stezky umístěvaných na turistické rozcestníky KČT. Trasa tak navazuje na již vyznačený úsek z Vranova na Velehrad, který má 100 km.

V roce 2022 tak bude možné putovat obousměrně na Velehrad / do Levého Hradce pěší trasou o délce 310 km. Téměř celá trasa byla letos vyzkoušena při putování z Velehradu na Tetín ke cti sv. Ludmily.

Odborníci z jedenácti evropských zemí odsouhlasili vědecký základ Cyrilometodějské stezky

Cyrlometodějská stezka dosáhla dalšího úspěchu na mezinárodním poli, kdy se jí podařilo získat tematické a geografické vymezení stezky. Autorkou této studie je Dr. Vida Vukoja, ředitelka Staroslovanského institutu v Záhřebu, která spolupracovala s řadou expertů. Práci odsouhlasilo celkem 19 odborníků z 11 evropských zemí. Jedná se o odborníky z oblasti historie, slavistiky, archeologie, teologie apod. Rozvíjet kulturní stezku založenou na vědeckém základě podloženém mezinárodním konsenzem je jedna z podmínek certifikovaných stezek. V případě práce s širokým cyrilometodějským odkazem to nebyla věc jednoduchá, když uvážíme, že názory odborníků z různých zemí na jednotlivé aspekty odkazu i fakta se často velmi liší. Dokument pomůže při prezentaci stezky a zpracování mezinárodní strategie rozvoje Cyrilometodějské stezky. Z vědeckého základu vyplývá, že cyrilometodějské dědictví je orientováno na otázky kultury a identity. To bylo zřejmé už v samých počátcích tohoto dědictví, tedy od okamžiku, kdy se Rastislav obrátil na císaře Michaela III. a Konstantin s Metodějem se vydali na misi – jejich cílem bylo (opětovně) formování a rozvoj kulturní (ale i politické) slovanské identity, jež by se odlišovala od již pevně ustavené a vyspělé kulturní (a politické) identity německé či byzantské. Z geografického hlediska pokryla samotná mise i její kulturní dědictví poměrně velké teritorium. V současné době se jedná o Českou republiku, Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Chorvatsko, Srbsko, Kosovo, Řecko, Turecko, Německo, Slovinsko, Itálii, Ukrajinu, Rusko, Bulharsko, Severní Makedonii, Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Černou Horu, Rumunsku, Moldavsko, Polsko, Bělorusko a Litvu. Jádrem cyrilometodějského kulturního odkazu má své nehmotné i hmotné stránky. K těm nehmotným patří především spisovné varianty staroslověnského jazyka a také hlaholice a cyrilice. Hmotné aspekty tvoří především texty spojené s cyrilometodějským odkazem, ale také řada archeologických a historických památek pocházejících z období cyrilometodějské mise, jakož i památky svědčící o etapách následného vývoje cyrilometodějských kulturních idejí v jednotlivých zemích.

Během 10. Výročního poradního fóra kulturních stezek v Kutaisi byl předán Cyrilometodějské stezce certifikát Rady Evropy

Ve dnech 29. 9. – 1. 10. 2021 se konalo v gruzínském Kutaisi 10. Výroční poradní fórum Kulturních stezek Rady Evropy. Kvůli omezením způsobeným pandemií koronaviru proběhlo letošní fórum částečně online. Během akce byl Cyrilometodějské stezce oficiálně předán titul Kulturní stezka Rady Evropy z rukou předsedy Rozšířené parciální dohody (EPA) o kulturních stezkách Juliána Vuilleumiera. Předseda sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje Lubomír Traub poděkoval představitelům Rady Evropy a také všem členům za spolupráci, která k ocenění vedla. Prostřednictvím připraveného videa přiblížil účastníkům Cyrilometodějskou stezku. Sdružení bylo vyzváno, aby uspořádalo vlastní, druhý certifikační ceremoniál jako mezinárodní událost, kde bude certifikát předán některým z představitelů Rady Evropy fyzicky. Tato akce se uskuteční v příštím roce ve Zlínském kraji.

Téma letošního fóra znělo Odolné a udržitelné kulturní stezky – inovací z krize. Dokončovaným výstupem je deklarace, která bude formovat rámec pro pokračující partnerství a iniciativy vztahující se k udržitelným kulturním přístupům a digitálním strategiím programu kulturních stezek. Během akce proběhlo mimo jiné online neformální setkání manažerů 45 certifikovaných stezek. Skutečné setkání má proběhnout na Školící akademii ve francouzském Fontainebleau 31. 5. – 3. 6. 2022. Další, 11. fórum kulturních stezek se má uskutečnit na Krétě ve městě Chania ve dnech 5. – 7.10. 2022. V tomto městě se nachází podle slov ředitele Evropského institutu kulturních stezek v Lucemburku Stefana Dominioniho pravoslavný kostel zasvěcený sv. Cyrilu a Metodějovi, což je podle něj jasná příležitost pro rozšíření partnerské sítě EKSCM.

Změny v řízení sdružení Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje

Valná hromada sdružení EKSCM konaná 6. 10. 2021 ve Zlíně byla seznámena s dalšími změnami v řízení sdružení po zvolení nového předsedy Lubomíra Trauba, MSc. v červnu 2021. Od července 2021 vykonává funkci ředitelky Mgr. Zuzana Vojtová a Řídící výbor EKSCM složený ze zakládajících členů (Zlínského kraje a Centrály cestovního ruchu Východní Moravy) a zástupců 7 členských krajů odsouhlasil za svou novou předsedkyni PhDr. Danu Daňovou, která sdružení v r. 2013 zakládala. Valná hromada odsouhlasila změny stanov, které ovlivní další způsob řízení stezky. Zásadní změnou je například změna počtu hlasů na Valné hromadě v souvislosti s výší placených členských příspěvků. Nově se počítá s

přerozdělením členských příspěvků na Národní koordinátory, které mezi sebou mohou volit členové z jedné země. Volba Národních koordinátorů je svrchovanou aktivitou členů sdružení z dané země. Nově je umožněn vznik přidruženého členství na základě podpisu memoranda. Valná hromada také odsouhlasila výroční zprávu za rok 2020, rozpočet nebo rozšíření Vědeckého výboru o další odborníky různých specializací (prof. Mariana Wesolyho, prof. Magdalenu Jaworskou-Woloszyn, Dr. Michala Klementowicze, prof. Maju Jakimovskou-Toshich, Doc. Filipa Ivanoviče, Mgr. Tomáše Chrástka, prof. Ivana N. Petrova, Dr. Angeliki Delikari, prof. Tatianu Viktorovnu Pentkovskayu a Doc. Karola Janase) ze 7 evropských zemí. Jedním z požadavků na certifikované stezky je spolupráce s multidisciplinární skupinou odborníků, která zaručuje odbornou oporu sdružení. Čestným předsedou výboru je od r. 2018 prof. Peter Ivanič z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře.

Valnou hromadu na Krajském úřadě Zlínského kraje navštívil i hejtman Radim Holíš, autor: M. Peterka

Cyrlometodějská stezka na online workshopu Dunajské makroregionální strategie EU

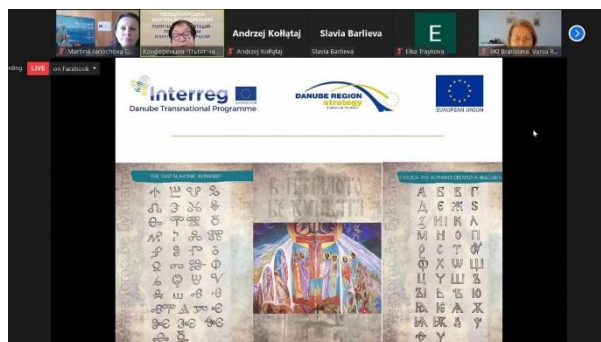
Dne 12. 10. 2021 se konal online workshop pracovní skupiny Dunajské makroregionální strategie EU (zkráceně EUSDR) Prioritní oblasti 3: Kultura a turismus – mezilidský kontakt. Téma setkání byly kulturní stezky a cyklostezky tohoto makroregionu EU, který zahrnuje 14 evropských zemí. Zástupkyně Stálého sekretariátu EKSCM Martina Janochová přiblížila aktivity sdružení a představila možnost propojení oblasti produktem kulturního turismu pro oblast Balkánu, kde zatím nebyly značeny žádné trasy nebo místa Cyrlometodějské stezky, přestože je zde velmi silné a živé cyrlometodějské dědictví.

Mezinárodní strategie rozvoje Cyrilometodějské stezky před svým dokončením

Obdržením certifikátu Kulturní stezka Rady Evropy vzrostla o to víc zodpovědnost sdružení EKSCM za mezinárodní rozvoj kulturní stezky. V průběhu letních měsíců proto začalo pracovat na Mezinárodní strategii rozvoje Cyrilometodějské stezky, která bude pro následná léta koncepčním dokumentem, od kterého se budou odrážet činnosti a aktivity pod hlavičkou Cyrilometodějské stezky – Kulturní stezky Rady Evropy. Strategie je připravována na období do roku 2030. První část strategie se zaměřuje na hodnocení dosavadní osmileté činnosti sdružení EKSCM. Na závěr analytické části byla zpracována SWOT analýza. Návrhová část obsahuje vizi rozvoje EKSCM, globální cíl postavený na 5 rozvojových oblastech, návrhy rozvojových cílů jednotlivých oblastí, 4 strategické cíle včetně opatření, která naplňují strategické oblasti. Dokument je zaměřený také na institucionalizaci a financování sdružení EKSCM. Strategie zahrnuje dopadovou studii přínosu Cyrilometodějské stezky a návrhy pro komunikační marketingovou strategii. Po prezentaci strategie na Valné hromadě uskutečněné dne 6. 10. 2021 probíhá zpracování připomínek od členů sdružení EKSCM.

Sofie hostila mezinárodní odbornou konferenci o Cyrilometodějské stezce

Cyrilometodějské výzkumné centrum při Bulharské akademii věd v Sofii, člen sdružení EKSCM od r. 2020, připravilo ve spolupráci se sdružením mezinárodní odbornou konferenci na téma Cyrilometodějské stezky v Sofii. Konferenci uvedla prof. Slavia Barlieva, zástupkyně ředitelky centra, která úzce spolupracuje se sdružením EKSCM, a řada významných hostů včetně ředitele Evropského institutu kulturních stezek v Lucemburku Stefana Dominioniho a představitelů bulharských ministerstev kultury, turismu i zahraničních věcí. Ředitel Dominioni zdůraznil, že se těší na spolupráci a propagaci tohoto významného evropského dědictví a poděkoval všem, kdo spolupracovali během certifikačního procesu. Příspěvek o činnosti sdružení EKSCM a vývoji spolupráce s Bulharskem přednesla Martina Janochová ze Stálého sekretariátu. Příspěvky vědců se netýkaly jen území Bulharska, byly představeny hlavní památky v celé Evropě. Podrobněji bylo přiblíženo například území Polska, Řecka, Slovenska a dalších zemí, kde je považováno za nosné. Některé příspěvky přednesli členové Vědeckého výboru EKSCM (prof. Slavia Barlieva, prof. Angeliki Delikari, prof. Peter Ivanič, Dr. Ivan N. Petrov). Online záznamy z konference, které se zúčastnilo několik desítek odborníků online i osobně, lze shlédnout na facebookovém profilu pořadajícího centra:

Pokračuje realizace i příprava projektů předložených do Fondu malých projektů programu Interreg V-A SK-CZ

V letošním roce pokračuje Stálý sekretariát sdružení EKSCM v realizaci projektu Cyrilometodějská stezka - živé kulturní dědictví, který je zaměřen na vytvoření nového produktu cestovního ruchu založeného na navštěvování a poznávání 32 míst v moravsko-slovenské příhraničí spojených s obdobím Velké Moravy a/nebo šířením cyrilometodějské tradice. Produkt bude propagován v příštím roce. Hlavním přeshraničním partnerem je Krajská organizácia cestovného ruchu Trenčín región.

Sdružení EKSCM dále podalo 8. 11. 2021 na Region Bílé Karpaty se sídlem ve Zlíně projektovou žádost Cyrilometodějská stezka - kultura a vzdělávání bez hranic do 9. výzvy tohoto přeshraničního programu spolupráce. Aktivity projektu se v letech 2022/2023 zaměří na spolupráci s umělci, kteří svojí tvorbou podporují živý cyrilometodějský odkaz, vzdělávacími institucemi a veřejnou správou. Cílem je ukázat rozmanitost cyrilometodějského dědictví a rozšířit v dotčeném území vzdělávací a tvůrčí činnost. Hlavním přeshraničním partnerem projektu je Miestne kultúrne stredisko Terchová.

Výstavy mapující cyrilometodějský odkaz se setkaly na Velehradě a v Terchové

Téma putování svatých Cyril a Metoděje a téma třicetiletá historie Cyrilometodějských dní v Terchové byly obsahem výstav, které zpřístupnili v Terchovské galérii umenia při příležitosti Dne Ústavy Slovenské republiky (1. 9.). Obě výstavy se tento rok setkaly již také v červenci během Dnů lidí dobré vůle na Velehradě. Stejně jako tato slovácká obec i Terchová žije cyrilometodějským odkazem po celý rok.

Ve Vatikánu se rozezněl zvon z Bojné

Bronzovou repliku nálezu velkomoravského zvonu z 9. století přijel do Vatikánu osobně předat 22. 9. 2021 starosta obce Bojná Jozef Stankovský. Tato forma poděkování za misijní návštěvu vykonanou papežem Františkem na Slovensku ve dnech 12. - 15. 9. 2021 symbolizuje spojitost s křesťanskými kulturními kořeny. Právě hradisko Bojná-Valy patří k nejzachovalejším na Slovensku a podle slov starosty bylo sídlem slovanské kultury i víry. Pro své hmotné dědictví i pro péči o živý cyrilometodějský odkaz je Bojná jedním z nejvýznamnějších míst Cyrilometodějské stezky na Slovensku.

Replika velkomoravského zvonu nalezeného na hradisku Bojná-Valy, foto: archiv obce Bojná.

Evropská kulturní stezka sv. Cyrila a Metoděje, z.s.p.o.

J. A. Bati 5520

760 01 Zlín

Česká republika

Tel: +420 577 043 904

E-mail: info@cyril-methodius.cz

Web: www.cyril-methodius.cz